

О. Ю. Коцюрбастарший викладач
Кіровоградський інститут розвитку людини
ВНЗ "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

У статті удосконалено процес формування стратегії фінансового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства (ЖКГ), особливість якого полягає у виборі типу стратегії (стабілізації, підтримки, гнучкого реагування) на основі матричного методу. Матрицю утворено співвідношенням інтегральних показників складових фінансового забезпечення: раціональності формування фінансових ресурсів підприємства й ефективності управління грошовими потоками. Квадранти матриці сформовано через розподіл означених інтегральних показників за якісними рівнями (високий, середній, низький) на основі побудованої інтервальної шкали. Це дасть змогу конкретизувати стратегічні цілі щодо оптимізації структури капіталу підприємств ЖКГ і підвищення ефективності управління їх грошовими потоками, а також обрати відповідні інструменти формування фінансового забезпечення для кожного типу стратегії.

Ключові слова: житлово-комунальне господарство (ЖКГ), фінансове забезпечення, стратегія, фінансові ресурси, грошові потоки, інтегральний показник, метод таксономії.

І. Вступ

Відсутність системних перетворень, недосконалість нормативно-правової бази, високий рівень зношеності основних засобів і, як наслідок, низький рівень рентабельності підприємств перетворює житлово-комунальне господарство (ЖКГ) з пріоритетної та соціально значущої в найбільш проблемну галузь економіки України. Це підтверджено наявністю негативного фінансового результату діяльності підприємств ЖКГ, зокрема у Кіровоградській області. Так, у 2012 р. прибуток досліджуваних підприємств ЖКГ скоротився на 62% (в абсолютному виразі це становить 45 693 тис. грн). Негативна тенденція простежувалась і протягом 2013–2014 рр. Зменшення фінансового результату на 282,04% та 146,47% відповідно призвели до збиткової діяльності підприємств ЖКГ. Оскільки необхідною умовою існування та подальшого розвитку підприємств ЖКГ є забезпечення їх достатнім обсягом фінансових ресурсів, важливим та актуальним завданням стає необхідність формування стратегії їх фінансового забезпечення, спрямованої на ефективне формування та розподіл фінансових ресурсів, активне генерування грошових потоків.

Дослідження питань з розроблення та реалізації фінансових стратегій на підприємствах знайшли відображення в працях зарубіжних і українських учених: Р. Бендер [25], Д. Раттерфорд [27], Г. Блакита [3], І. Бланк [23], А. Семєнов [22]. Незважаючи на наявність значного обсягу теоретичних і практичних напрацювань, недостатньо уваги приділено розгляду такої складової, як стратегія фінансового забезпечення. Враховуючи обмеженість фінансових ресурсів та незадовільний фінансовий стан підприємств ЖКГ, набуває актуальності подальший розвиток питання формування стратегії

фінансового забезпечення підприємств саме цієї галузі. Водночас, деякі аспекти, пов'язані з формуванням та аналізом фінансового забезпечення підприємств ЖКГ, знайшли відображення в працях таких українських учених, як О. Бабаєвська [1], О. Нагорна [13], Д. Нехайчук [14], Ю. Нехайчук [15], Н. Полякова [18].

Узагальнення літературних джерел дає змогу зробити висновки щодо наявності теоретичних положень та практичного досвіду щодо формування фінансових стратегій та оцінювання фінансового забезпечення на підприємствах різноманітних сфер економіки.

Так, зазначимо, що формування стратегії фінансового забезпечення підприємств комунального господарства повинно поєднувати певні підходи до діяльності (поступового розвитку, стабілізаційний, інерційний, захисний або антикризовий) та враховувати оцінку фінансової стійкості підприємства. Разом з цим, практично відсутній механізм формування стратегії фінансового забезпечення підприємств ЖКГ.

Оцінку фінансового забезпечення підприємств здійснимо за допомогою фінансового аналізу, в основі якого лежить аналіз фінансової звітності з використанням взаємозалежних показників. У дослідженні Г.Н Костенко розраховано інтегральні показники фінансового забезпечення у розрізі стратегічного й тактичного розвитку санаторно-курортних закладів [9]. Деякі дослідники вважають за доцільне проведення аналізу структури активів та пасивів, а також показників рентабельності діяльності підприємств ЖКГ у межах оцінювання стану їх фінансового забезпечення [14; 15; 18]. Незважаючи на ґрунтовні наукові розробки в цьому напрямі, в економічній літературі недостатньо уваги приділено питанням отримання комплексної оцінки фінансового забезпечення підприємств ЖКГ, що є основою формування їх фінансової стратегії.

II. Постановка завдання

Метою статті є розроблення методичного підходу до формування стратегії фінансового забезпечення підприємств ЖКГ на основі інтегрального оцінювання його складових.

III. Результати

Термін “фінансове забезпечення” розповсюджений у науковій літературі, при цьому демонструється досить різноспрямований підхід до розуміння сутності цього поняття. У попередніх дослідженнях запропоновано під фінансовим забезпеченням діяльності підприємства житло-

во-комунального господарства розуміти процес формування достатніх за обсягом і раціональних за структурою фінансових ресурсів та генерування грошових потоків підприємства для його ефективного функціонування і реалізації соціальної функції, пов'язаної з безперервним наданням населенню, підприємствам різних галузей та організаціям якісних житлово-комунальних послуг.

В раховуючи це визначення авторами розроблено методичний підхід до оцінювання фінансового забезпечення підприємств ЖКГ (рис. 1).

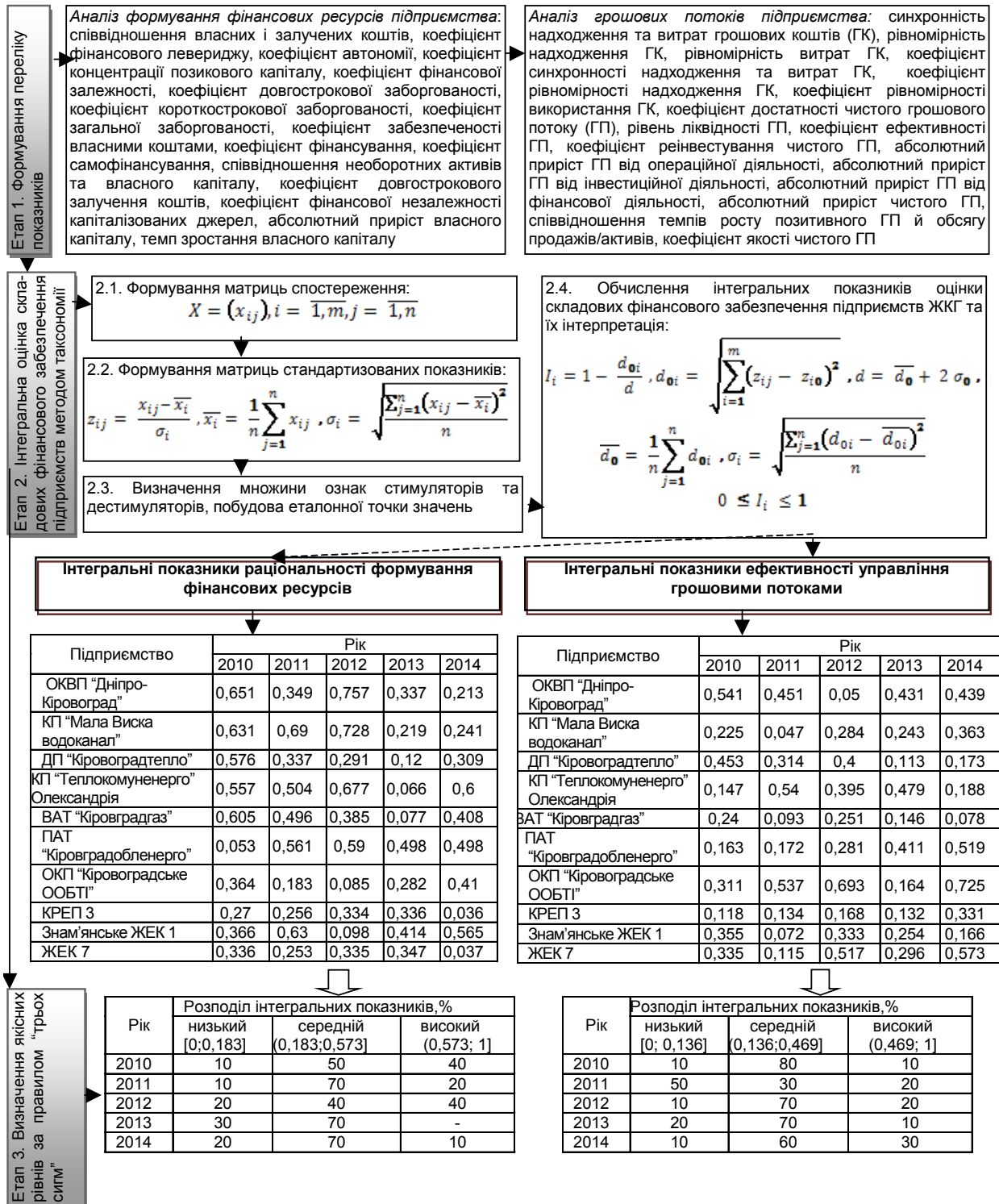

Рис. 1. Методичний підхід до оцінювання фінансового забезпечення підприємств ЖКГ (авторська розробка)

На першому етапі фінансове забезпечення підприємств ЖКГ оцінюється у розрізі двох складових: аналіз формування фінансових ресурсів та аналіз грошових потоків підприємства. Доцільність виокремлення цих складових підтверджується й тим, що саме управління грошовими потоками та фінансовими ресурсами є системоутворювальним чинником функціонування та розвитку підприємства.

Так, оцінка першої складової дають змогу визначити достатність власних, залучених та запозичених коштів, необхідних для забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Аналіз грошових потоків підприємств надасть можливість отримати інформацію для оцінювання ефективності фінансових рішень та дають змогу забезпечити фінансову рівновагу та ритмічність діяльності підприємства, прискорити обіг капіталу, знизити ризик неплатоспроможності й отримати прибуток.

На основі узагальнення наукової літератури відібрано 33 показники для оцінювання фінансового забезпечення підприємств ЖКГ [2; 4; 5; 6; 7; 10; 11; 26; 28; 29]. Проте використання такої кількості показників призведе до ускладнення процесу обґрунтування висновків щодо стану фінансових ресурсів і грошових потоків підприємств ЖКГ, оскільки деякі з показників можуть задовольняти рекомендованим або нормативним значенням, а деякі – виходити поза їх межі.

Отже, постає питання необхідності зведення множини означених коефіцієнтів до двох узагальнених показників у розрізі виділених складових фінансового забезпечення, що становить зміст другого етапу запропонованого методичного підходу. Його апробацію здійснено на прикладі діяльності десяти підприємств ЖКГ Кіровоградської області за п'ять років (2010–2014).

Оскільки фінансові ресурси та грошові потоки підприємств оцінено з використанням кількісних показників, то з метою отримання інтегральних показників застосовано метод таксономії.

Послідовність та результати розрахунку інтегральних показників оцінки складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ подано на рис. 1. Так, значення інтегральних показників оцінки раціональності формування фінансових ресурсів коливаються в межах від 0,036 до 0,757, а інтегральні показники ефективності управління грошовими потоками приймають значення від 0,047 до 0,725. Для формування висновків стосовно значень інтегральних показників, а також з метою розроблення стратегії фінансового забезпечення підприємств ЖКГ доцільно визначити їх рівні. Виходячи з цього, третій етап методичного підходу реалізовано за допомогою методу шкалювання за правилом “трьох сигм”.

Оскільки інтегральні показники оцінки складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ є метричними величинами, то шкали для їх вимірювання мають бути метричними. До метричних шкал належать шкала інтервалів та шкала відношення. Так, шкала відношень має природний початок відліку – нуль, але відсутня природна одиниця вимірювання. Відповідно до цієї шкали, властивості об'єкта класифікують залежно від ступеня прояву.

Особливістю вимірювання ознаки за шкалою інтервалів є те, що дослідник має можливість самостійно визначити точку відліку та обрати одиницю вимірювання [19]. Також ця шкала дає змогу здійснити вимір значень показників у відповідних проміжках та визначити величину розходження між інтенсивностями показників. Тому для інтегральних показників оцінки складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ доцільно застосувати інтервальну шкалу. Методики побудови інтервальних шкал засновані на аксіомі нормальності. Оцінювальні показники розподілені в економіці за нормальним законом Гауса, коли крайні інтенсивності показника трапляються рідше, ніж інтенсивності, близькі до середньої величини. Проте, здебільшого показники розподілені не за нормальним законом.

Отже, насамперед доцільно перевірити значення інтегральних показників оцінювання складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ на відповідність нормальності розподілу. Якщо значення інтегральних показників розподілені за нормальним законом, то межі побудованої за правилом “трьох сигм” шкали коливатимуться в діапазоні таких значень: $(\bar{X} - 3\sigma; \bar{X} + 3\sigma)$. У протилежному випадку, необхідною умовою є застосування коефіцієнта коригування k , запропонованого у роботі [20]. Враховуючи це, діапазон значень шкали при правобічній асиметрії коливатиметься $(\bar{X} - 3\sigma k; \bar{X} + 3\sigma(k+1))$, у випадку лівобічної асиметрії – $(\bar{X} - 3\sigma(k+1); \bar{X} + 3\sigma k)$.

Для перевірки значень показників на відповідність нормальному закону розподілу та суттєвості асиметрії (у випадку її наявності) були розраховані основні параметри розподілу інтегральних показників оцінювання складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ, а саме: середнє арифметичне, середнє квадратичне відхилення, мода, медіана, відносний показник асиметрії, коефіцієнт асиметрії (табл. 1).

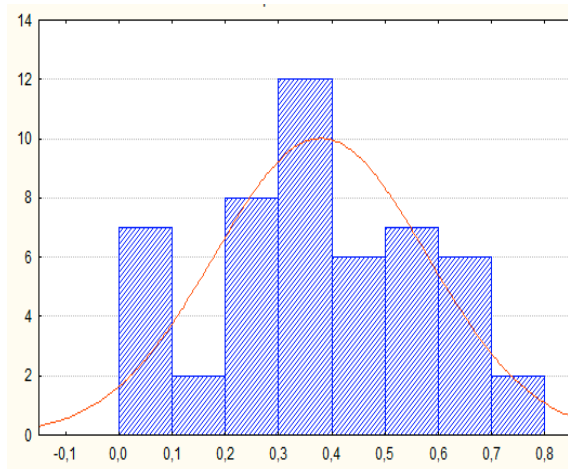
Як видно з результатів розрахунків, поданих у табл. 1, показники оцінювання складових фінансового забезпечення ЖКГ розподілено не симетрично, оскільки у випадку симетричного розподілу значення моди, медіани та середнього мають співпадати.

**Кількісні характеристики оцінювання складових
фінансового забезпечення підприємств ЖКГ**

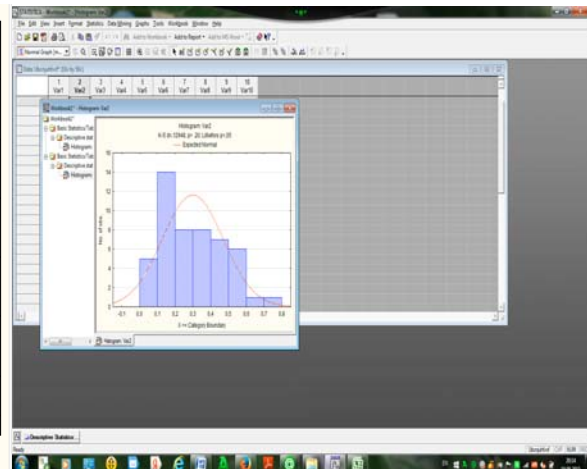
Показник	Середнє арифметичне	Медіана	Мода	Середнє квадрат. відхилення	Відносна п-к асиметрії	К-т асиметрії
Інтегральний показник оцінки раціональності формування фінансових ресурсів	0,378	0,345	0,304	0,195	6,429	0,38
Інтегральний показник оцінки ефективності управління грошовими потоками	0,303	0,276	0,241	0,167	0,543	0,372

Відносний показник асиметрії дає змогу оцінити бік асиметричності. Якщо відносний показник асиметрії додатний, то асиметрія є правобічною, якщо від’ємний – то лівобічною. У випадку, коли розподіл є симетричним, відносний показник асиметрії дорівнює нулю.

Характер асиметрії також добре простежується при побудові графіку розподілу частот показників оцінювання стану фінансового забезпечення підприємств ЖКГ із прямою нормального розподілу (рис. 2).

Інтегральний показник оцінки ефективності управління грошовими потоками

Інтегральний показник оцінки раціональності формування фінансових ресурсів

Рис. 2. Гістограми розподілу інтегральних показників оцінювання складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ

Згідно із табл. 1 та рис. 2, інтегральний показник оцінювання раціональності формування фінансових ресурсів та інтегральний показник оцінювання ефективності управління грошовими потоками розподілено із правобічною асиметрією, суттєвість якої визначено за допомогою розрахованого коефіцієнту асиметрії (останній стовпчик табл. 1). Якщо його значення перевищує за модулем 0,5, то таку асиметрію слід вважати значною, а якщо ні, то асиметрію розподілу можна знехтувати [21, с. 264]. Виходячи з даних табл. 1 видно, що зазначені інтегральні показники оцінювання складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ мають незначну асиметрію розподілу (коефіцієнт асиметрії показників за модулем менше ніж 0,5 та становить відповідно 0,38 та 0,372), тому при шкалюванні її можна не враховувати.

Оскільки визначено, що розподіл інтегральних показників оцінювання складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ близький до нормального, то точкою відліку обрано се-

реднє арифметичне значення інтегрального показника за кожною складовою.

Таким чином, у результаті проведення процедури шкалювання на основі правила “трьох сигм”, інтервали значень шкали інтегральних показників оцінювання складових фінансового забезпечення підприємства ЖКГ розраховано наступним чином: низький рівень матиме діапазон $[0; \bar{X} - \sigma]$; середній рівень – $(\bar{X}) - \sigma$; $[\bar{X} + \sigma; 1]$ та високий рівень – $(\bar{X} + \sigma; 1]$. Це стає підґрунтям для визначення шкал та рівнів інтегральних показників оцінювання складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ (табл. 2).

Таким чином, розроблені шкали та рівні інтегральних показників (табл. 2) дають змогу зробити більш ґрунтовні висновки щодо стану фінансового забезпечення досліджуваних підприємств ЖКГ Кіровоградської області за 2010–2014 рр. Розподіл цих показників за низьким, середнім та високим рівнями подано на рис. 1.

Шкали та рівні інтегральних показників оцінювання складових фінансового забезпечення підприємств ЖКГ

Показники	Рівні інтегральних показників		
	низький	середній	високий
Інтегральний показник оцінки раціональності формування фінансових ресурсів	[0; 0,183]	(0,183; 0,573]	(0,573; 1]
Інтегральний показник оцінки ефективності управління грошовими потоками	[0; 0,136]	(0,136; 0,469]	(0,469; 1]

Досліджуючи розподіл інтегральних показників оцінки раціональності формування фінансових ресурсів, можна стверджувати, що переважна більшість інтегральних показників сконцентрована в межах середнього рівня. При цьому значення коливаються від мінімальних 40% у 2012 р. до максимальних 70% у 2011, 2013–2014 рр. Низькому рівню відповідають від 10% у 2010–2011 рр. до 30% у 2013 р., а високому – від 10% у 2014 р. до 40% у 2012 р. Таким чином, розподіл інтегральних показників за визначеними рівнями підтверджує існування певних проблем, пов'язаних з формуванням достатнього обсягу фінансових ресурсів, необхідного для забезпечення фінансової стійкості та отримання прибутку підприємствами ЖКГ.

Аналіз інтегральних показників оцінки ефективності управління грошовими потоками також характеризується переважно середнім рівнем розподілу (частка коливається від 30% у 2011 р. до 80% у 2010 р.). Низькому рівню розподілу відповідають такі значення, як 10% у 2010, 2012 та 2014 рр., максимального значення вони набувають у 2011 р. – 50%. Високому рівню характерний такий розподіл: 10% у 2010 та 2013 рр., 20% – у 2011–2012 рр. та 30% – у 2014 р. Таким чином, отримані резуль-

тати також підтверджують недостатню ефективність управління грошовими потоками підприємств ЖКГ.

Розраховані інтегральні показники та їх визначені якісні рівні є основою для формування матриці вибору стратегії фінансового забезпечення підприємств ЖКГ (рис. 3).

Квадранти 1–3 матриці характеризують негативну ситуацію, коли значення обох показників є низькими або низькими та середніми відповідно. У цій зоні розташовані ВАТ “Кіровоградгаз” та КРЕП 3. Це свідчить про низький рівень забезпеченості підприємств фінансовими ресурсами для здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності та підтверджує необхідність формування та реалізації стратегії, що передбачає оптимізацію структури капіталу й удосконалення управління грошовими потоками через врахування чутливості до факторів, що впливають на зміну їх обсягів. Підприємствам, що потрапили в цю зону, пропонується використовувати стратегію стабілізації, яка орієнтована на покращення їх фінансового забезпечення з подальшим прискоренням зростання основних показників, що характеризують зміну фінансового стану.

		Рівень ефективності управління грошовими потоками підприємства		
		низький [0; 0,136]	середній (0,136; 0,469]	високий (0,469; 1]
Рівень раціональності формування фінансових ресурсів	низький [0; 0,183]	1	2 КРЕП 3	4 ЖЕК 7
	середній (0,183; 0,573]	3 ВАТ “Кіровоградгаз”	5 ОКВП “Дніпро-Кіровоград”, КП “Мала Виска водоканал”, ДП “Кіровоградтепло”, Знам'янське ЖЕК 1	7 ПАТ “Кіровоградобленерго”, ОКП “Кіровоградське ООБТІ”
	високий (0,573; 1]	6	8 КП “Теплокомуненерго” Олександрія	9

Рис. 3. Матриця вибору типу стратегії фінансового забезпечення підприємства ЖКГ

Квадранти 7–9 характеризують достатньо високий рівень фінансового забезпечення підприємств, оскільки інтегральні показники оцінки ефективності управління їх грошовими потоками та раціональності формування фінансових ресурсів мають високі та середні значення. Підприємствам ПАТ “Кіровоградобленерго”, ОКП “Кіровоградське ООБТІ”, КП “Теплокомуненерго” Олександрія, що потрапили в цю зону, пропонується використовувати стратегію підтримки досягнутого рівня фінансового забезпечення. Зазначені підприємства опинилися у квадрантах 7 та 8,

для яких характерним є середній рівень раціональності формування фінансових ресурсів і високий рівень ефективності управління грошовими потоками (квадрант 7) та високий рівень раціональності формування фінансових ресурсів і середній рівень ефективності управління фінансовими потоками (квадрант 8). При розробці стратегії підприємствам рекомендовано більшою мірою акцентувати увагу та посилювати саме ту складову фінансового забезпечення, яка має нижчий рівень інтегрального показника.

Підприємствам ЖЕК 7, ОКВП “Дніпро-Кіровоград”, КП “Мала Виска водоканал”, ДП “Кіровоградтепло”, Знам’янське ЖЕК 1, що потрапили до квадрантів 4–6 (середня область матриці), пропонується використовувати стратегію гнучкого реагування, що зумовлено можливістю їх переходу або до правих верхніх квадрантів, або до нижніх лівих квадрантів. Стратегія гнучкого реагування спрямована на недопущення погіршення якісного рівня фінансового забезпечення та міграції підприємства до зони правих верхніх квадрантів сформованої матриці.

IV. Висновки

Проведене дослідження надало можливість зробити такі висновки:

1. Виходячи з визначення фінансового забезпечення діяльності підприємств ЖКГ, його оцінювання здійснено за двома складовими: раціональністю формування фінансових ресурсів та ефективністю управління грошовими потоками підприємства. Для цього обчислено 16 показників оцінки формування фінансових ресурсів та 17 показників оцінки грошових потоків підприємств. Комплексне оцінювання складових фінансового забезпечення діяльності підприємств ЖКГ реалізовано з використанням методу таксономії, оскільки всі показники мають кількісний вираз.
2. З метою отримання більш ґрунтовних висновків щодо стану фінансового забезпечення діяльності підприємств ЖКГ застосовано метод шкалювання за правилом “трьох сигм”. Визначено, що інтегральні показники оцінки раціональності формування фінансових ресурсів та ефективності управління грошовими потоками підприємств розподілено за трьома якісними рівнями: високим, середнім та низьким. При цьому виявлено, що стан фінансового забезпечення діяльності підприємств ЖКГ переважно має середній рівень.
3. Побудова матриці співвідношення інтегральних показників раціональності формування фінансових ресурсів підприємства й ефективності управління грошовими потоками надає змогу визначити тип стратегії, враховуючи комплексне оцінювання фінансового забезпечення підприємств ЖКГ. Встановлено, що підприємствам ВАТ “Кіровоградгаз” та КРЕП 3 рекомендовано застосовувати стратегію стабілізації; ПАТ “Кіровоградобленерго”, ОКП “Кіровоградське ООБТІ”, КП “Теплокомуненерго” Олександрія – стратегію підтримки і ЖЕК 7, ОКВП “Дніпро-Кіровоград”, КП “Мала Виска водоканал”, ДП “Кіровоградтепло”, Знам’янське ЖЕК 1 – стратегію гнучкого реагування.

Подальші дослідження можуть бути пов’язані з формуванням рекомендацій щодо оптимізації структури капіталу підприємств ЖКГ та підвищення ефективності управління їх грошовими потоками для кожного з виділених ти-

пів стратегій фінансового забезпечення, а також з розробленням тактичних заходів щодо покращення фінансового забезпечення діяльності підприємств ЖКГ.

Список використаної літератури

1. Бабаєвська О. Б. Сучасні заходи вдосконалення фінансової забезпеченості підприємств житлово-комунального господарства [Електронний ресурс] / О. Б. Бабаєвська, В. В. Величко. – Режим доступу: <http://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/1034/1027>.
2. Багацька К. В. Оцінка формування капіталу підприємств корпоративного типу / К. В. Багацька, В. П. Тарасюк // Вісник Сумського національного аграрного університету: серія “Фінанси і кредит”. – 2012. – № 1. – С. 54–58.
3. Блакита Г. Методологія вибору виду фінансової стратегії на підприємствах торгівлі / Г. Блакита // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 6. – С. 48–60.
4. Бонарев В. В. Теоретичні основи аналізу грошових потоків підприємства / В. В. Бонарев // Економічні науки. Серія “Облік і фінанси”. – 2010. – Вип. 7 (25). – С. 115–121.
5. Вейкрута Л. Аналіз рівномірності, синхронності та збалансованості грошових потоків підприємства / Л. Вейкрута // Вісник Львів. ун-ту. Серія екон. – 2008. – Вип. 40. – С. 65–69.
6. Власова Н. О. Коефіцієнтний аналіз грошових потоків підприємств роздрібної торгівлі / Н. О. Власова, П. В. Смірнова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2010. – Вип. 1. – С. 321–329.
7. Гаркуша Н. М. Методика аналізу грошових потоків підприємства / Н. М. Гаркуша, О. О. Горошанська // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2011. – Вип. 2. – С. 90–96.
8. Гуцалюк О. М. Теоретичні підходи до визначення сутності фінансового забезпечення діяльності підприємств ЖКГ / О. М. Гуцалюк, О. Ю. Коцюрба // Бізнес Інформ. – 2015. – № 3. – С. 141–149.
9. Костенко Г. П. Інтегральний показник як складова комплексної оцінки фінансового забезпечення розвитку санаторно-курортних закладів / Г. П. Костенко // Економіка будівництва і міського господарства. – 2013. – Т. 9. – № 3. – С. 207–215.
10. Кравцова А. М. Оцінка ефективності процесу використання фінансових ресурсів підприємства / А. М. Кравцова // Економіка Крима. – 2006. – № 16. – С. 47–50.
11. Ларка М. І. Дослідження фінансових відносин і руху фінансових ресурсів у процесі господарської і торгової діяльності підприємств підйомно-транспортного устаткування / М. І. Ларка, М. С. Мочалова // Вісник НТУ “ХПІ”. – 2013. – № 21 (994). – С. 65–72.
12. Нагайчук В. В. Управління грошовими потоками підприємства / В. В. Нагайчук // Вісник

- соціально-економічних досліджень. – 2014. – Вип. 1 (52). – С. 245–249.
13. Нагорна О. В. Стратегія фінансового забезпечення підприємств комунального господарства: сутність та особливості [Електронний ресурс] / О. В. Нагорна. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1385>.
 14. Нехайчук Д. В. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності / Д. В. Нехайчук // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2009. – № 1 (2). – С. 66–69.
 15. Нехайчук Ю. С. Оценка фінансового обеспечения предприятий жилищно-коммунального хозяйства в АР Крым и пути его улучшения [Электронный ресурс] / Ю. С. Нехайчук. – Режим доступа: https://docviewer.yandex.ua/g.xml?sk=ea46dd90a7d81aa48e3661f872a19f5d&url=http%3A%2F%2Fpk.napks.edu.ua%2Flibrary%2Fcompilations_vak%2Fvfb%2F2009%2F4%2Fp_48_51.pdf.
 16. Общая теория статистики. Статистическая методология в изучении коммерческой деятельности: учебник для вузов / О. Э. Башина, А. А. Спиринов, В. Т. Бабуринов, И. А. Ионсен. – 5-е изд., доп. и перераб. – Москва: Финансы и статистика, 2003. – 440 с.
 17. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях: методы таксономии и факторного анализа / В. Плюта; пер. с пол. В. В. Иванова; науч. ред. В. М. Жуковской. – Москва: Статистика, 1980. – 151 с.
 18. Полякова Н. С. Современное состояние предприятий коммунальной инфраструктуры в Украине [Электронный ресурс] / Н. С. Полякова. – Режим доступа: http://www.chteiknteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2013/v4/NV-2013-V4_23.pdf.
 19. Попова В. В. Обґрунтування та встановлення типу шкали для вимірювання ознак економічного розвитку національної макросистеми / В. В. Попова // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 2. – С. 242–250.
 20. Притула Н. І. Кредитно-рейтингова оцінка як інструмент ринку цінних паперів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Н. І. Притула. – Суми, 2008. – 20 с.
 21. Теория статистики: учеб. для вузов / Р. А. Шмойлова, В. Г. Минашкин, Н. А. Садовникова, Е. Б. Шувалова. – 4-е изд., доп. и перераб. – Москва: Финансы и статистика, 2004. – 656 с.
 22. Фінансова стратегія в управлінні підприємствами: монографія / А. Г. Семенов, О. О. Єропутова, Т. В. Перекрест, А. В. Линенко. – Запоріжжя: КПУ, 2008. – 188 с.
 23. Фінансова стратегія підприємства: монографія / І. О. Бланк, Г. В. Ситник, О. В. Королькова-Казанська, І. Г. Ганечко. – Київ: КНТЕУ, 2009. – 147 с.
 24. Чопко Н. Діагностика стану фінансового забезпечення розвитку підприємства / Н. Чопко // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 503–506.
 25. Bender R. Corporate Financial Strategy / Ruth Bender, Keith Ward. – 3 ed. – Butterworth-Heinemann, 2008. – 408 p.
 26. Brigham E. Financial Management – Theory and Practice / E. Brigham, M. Erhardt. – 12th ed. – Thomson Learning, 2008. – 1071 p.
 27. Rutterford J. Financial Strategy / Janette Rutterford, Martin Upton, Devendra Kodwani. – John Wiley & Sons, 2006. – 492 p.
 28. Shim Jae K. Financial Management / Jae K. Shim, Joel G. Siegel. – Barron's Ed, 1998. – 518 p.
 29. VanHorne J. Fundamentals of Financial Management / James C. Van Horne, John M. Wachowicz Jr. – PrenticeHall (FinancialTimes), 2008. – 760 p.

Стаття надійшла до редакції 17.09.2015.

Коцюмба О. Ю. Формирование стратегии финансового обеспечения предприятий жилищно-коммунального хозяйства

В статье усовершенствован процесс формирования стратегии финансового обеспечения предприятий жилищно-коммунального хозяйства (ЖКХ), особенностью которого является выбор типа стратегии (стабилизации, поддержки, гибкого реагирования) на основе матричного метода. Матрица построена путем сопоставления интегральных показателей составляющих финансового обеспечения: рациональности формирования финансовых ресурсов предприятия и эффективности управления денежными потоками. Квадранты матрицы сформированы с учетом принадлежности указанных интегральных показателей качественным уровням (высокий, средний, низкий) на основе построения интервальной шкалы. Это позволит конкретизировать стратегические цели по оптимизации структуры капитала предприятий ЖКХ и повышению эффективности управления их денежными потоками, а также выбрать соответствующие инструменты формирования финансового обеспечения по каждому типу стратегии.

Ключевые слова: жилищно-коммунальное хозяйство (ЖКХ), финансовое обеспечение, стратегия, финансовые ресурсы, денежные потоки, интегральный показатель, метод таксономии.

Kotsiurba O. Formation of Strategy for Financial Support of Housing and Communal Sector Enterprises

The process of formation of strategy for financial support of housing and communal sector enterprises has been improved in the article, and the peculiarity of the process involves selection of strategy type (stabilization, support, flexible response) based on matrix approach. Matrix has been formed by ratio of integral indices of financial security parameters: rationality of forming financial resources of a company and efficiency of cash flow management. The author found that integrated indicators for assessing the rationality of financial resources and the effectiveness of cash management businesses distributed in three quality levels: high, medium and low. It found that the state financial support of housing and communal sector has mostly average. Matrix quadrants have been formed by way of distribution of the above mentioned integral indices at quality levels (high, middle, low) on the basis of the created interval scale. It allows to elaborate strategic purposes with respect to optimization of capital structure of housing and communal sector enterprises and improvement of efficiency of cash flow management as well as to select the proper ways of forming financial support for every strategy type. Further studies may be associated with the formation of recommendations on optimization of capital structure of housing and communal sector and improving the management of their cash flows for each of these selected types of financial security strategies and tactics to the development of measures to improve the financial support of housing and communal sector.

Key words: housing and communal sector, financial support, strategy, financial resources, cash flow, integral index, taxonomy method.